

Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitus - kyselyn tuloksia

Eva Siitonen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, Tehy ry

7.9.2021 eva.siitonen@tehy.fi

”Olisi ihana rauhoittua lasten kanssa touhuamiseen eikä vain sammutella tulipaloja. Mutta kun aikuisia on liian vähän samaan aikaan ryhmässä, ei voi syventyä rauhalliseen olemiseen ja syventyä esim. leikkiin. Aikuisia on oltava aikaisesta aamusta myöhään iltaan lasten kanssa ja henkilökunnan työvuorot on ripoteltava kattamaan koko se aika, sen vuoksi tulee myös näitä tilanteita, että aikuisia on liian vähän suhteessa lapsiin. Voi kun jokaiseen ryhmään saataisiin yksi aikuinen lisää!”

Kyselyyn vastannut

Taustaa

Webropol-kysely

Kohderyhmä: päiväkodissa työskentelevät tehyläiset

Vastausaika: 17.5 - 6.6.2021

Vastaajia: 1573

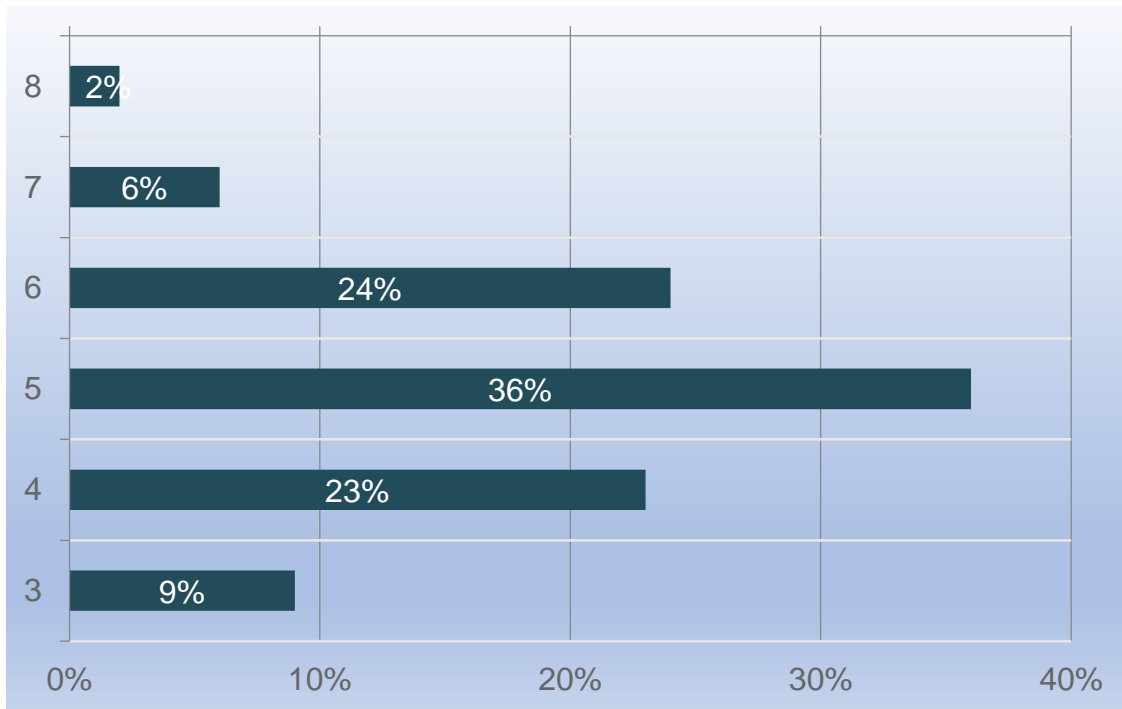
Vastaajat kaikista Manner-Suomen maakunnista

88% vastaajista kunnallisen työnantajan palveluksessa

89 % toimii varhaiskasvatuksen lastenhoitajana

77 % koulutukselta lastenhoitajia, lähihoitajia

Kuinka monta tuntia keskimäärin päivässä kaikki ryhmän kasvattajat ovat läsnä ryhmässä samaan aikaan?

Pohdintaa

- 5 tuntia tai vähemmän; 68 % vastaajista > eli lähes puolet lapsen hoitopäivästä on aikaa jolloin mitoitus ei toteudu ryhmätasolla eli kasvattajia liian vähän suhteessa lapsiin. **Suuri korjausta vaativa asia on mitoituksen laskeminen ryhmäkohtaisesti > vaatii muutoksen asetukseen varhaiskasvatuksesta**
- Ryhmissä joissa on 2 opettajaa ja 1 lastenhoitaja: 5 tuntia tai vähemmän > 77% ! Yhtenä syynä on todennäköisesti se, että molemmat opettajat käyttävät 5 h ryhmän ulkopuolista suunnitteluaikaa viikossa + muut ryhmän ulkopuoliset tehtävät > ryhmään ei pääsääntöisesti oteta sijaista
- Toteutuuko lapsen etu? Pystytäänkö lapset huomioimaan yksilöllisesti?

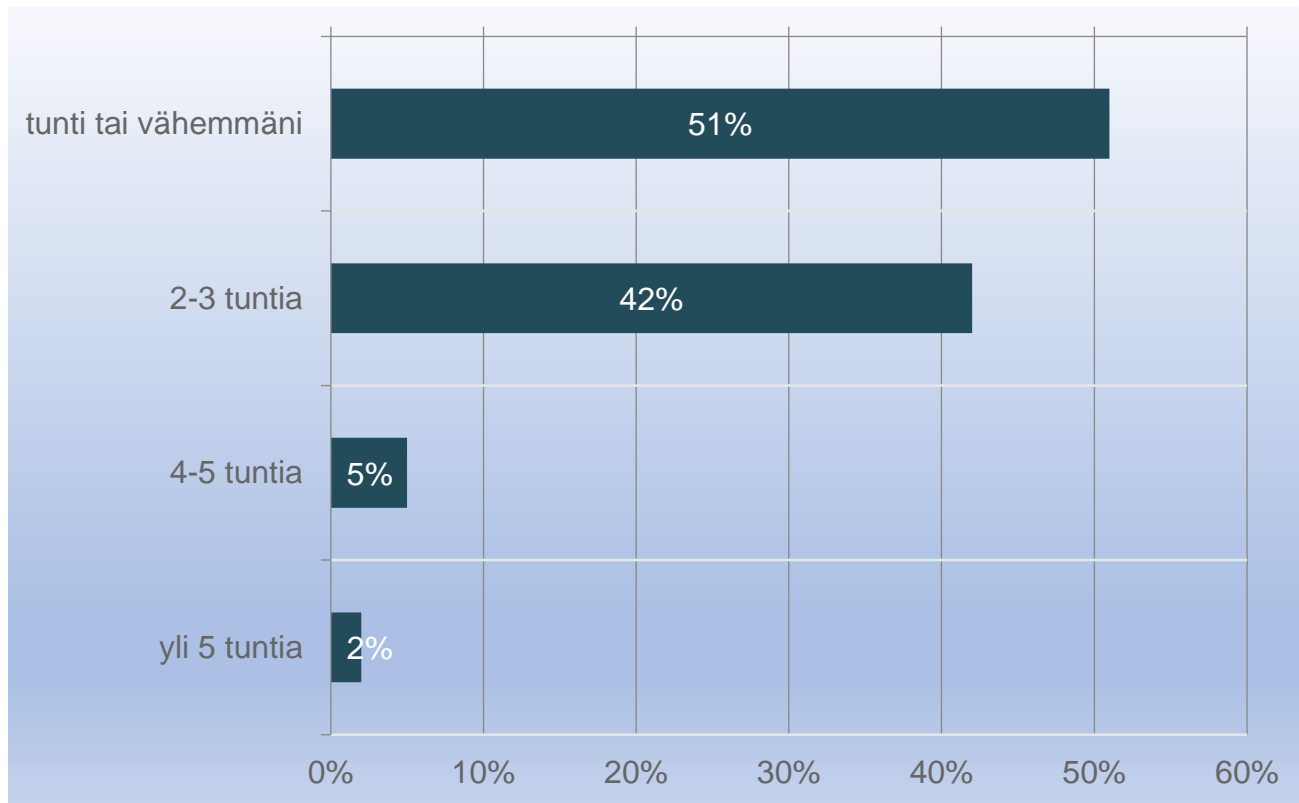
"2 opettajaa, SAK tunteja 10 viikossa, sekä muut palaverit päälle. Minulla LH ei ole edes aikaa hoitaa omia esim.sähköposti asioitani, en tiedä mistään mitään, kun ei edes kerrota, mitä talon palavereissa on puhuttu."

Sak-aika?

Sovittu kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa (KVTES)

- Suunnittelu, Arviointi- ja Kehittämistehtävät (SAK)
- Päiväkodin johtajan, varhaiskasvatuksen opettajan ja erityisopettajan työaika koskeva erityismääräys muuttui 1.5.2018 alkaen.
- Työajasta n 13% eli n 5 h/viikko > tehdään lapsiryhmän ulkopuolella
- Viikkotyöajasta varattava työaikaosuus on tarkoitettu suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistehtäviin sekä varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien laatimiseen.
- Lisäksi: Työvuoroluettelosta tulee varata kulloinkin riittävä aika lasten vanhempien tapaamisiin sekä moniammatilliseen- ja asiantuntijayhteistyöhön > tehdään lapsiryhmän ulkopuolella

Kuinka paljon yhdellä opettajalla on sak-ajan LISÄKSI ryhmän ulkopuolisia työtehtäviä keskimäärin viikossa?

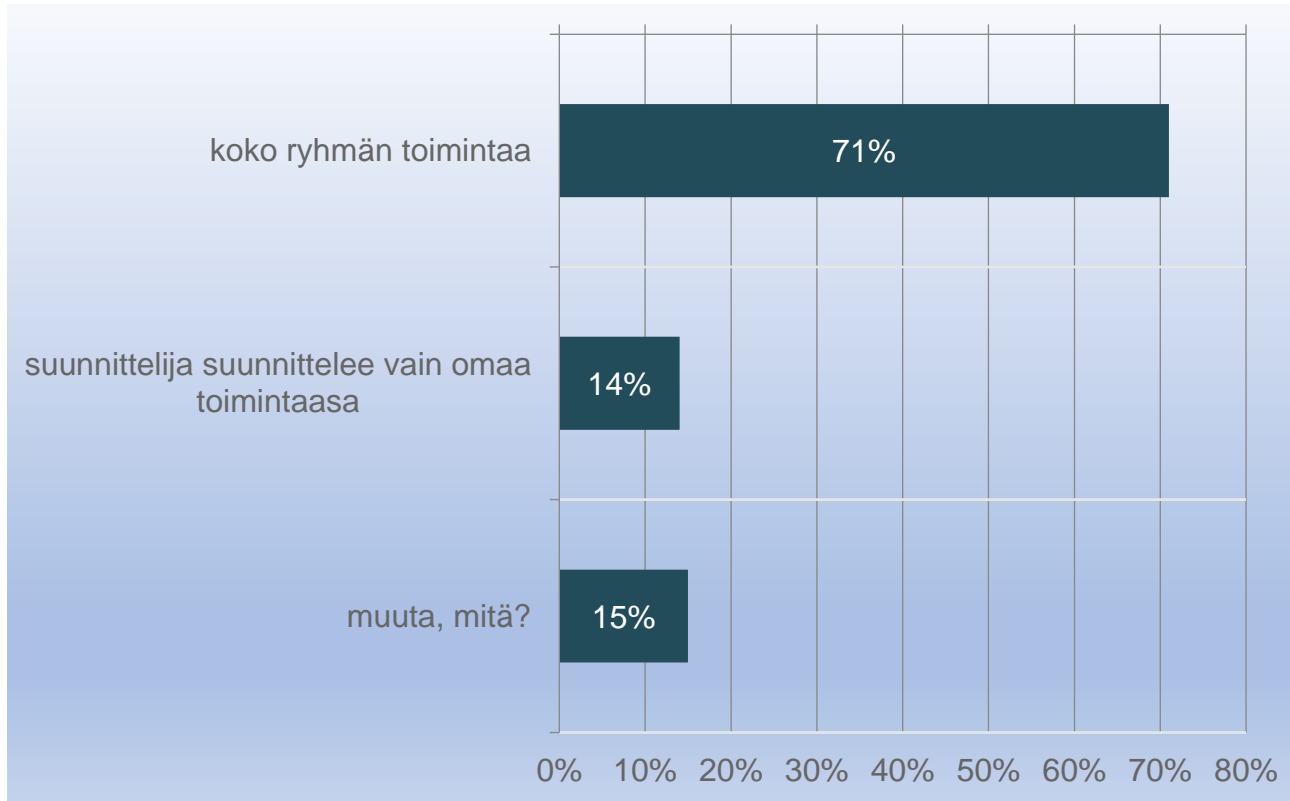

Pohdintaa

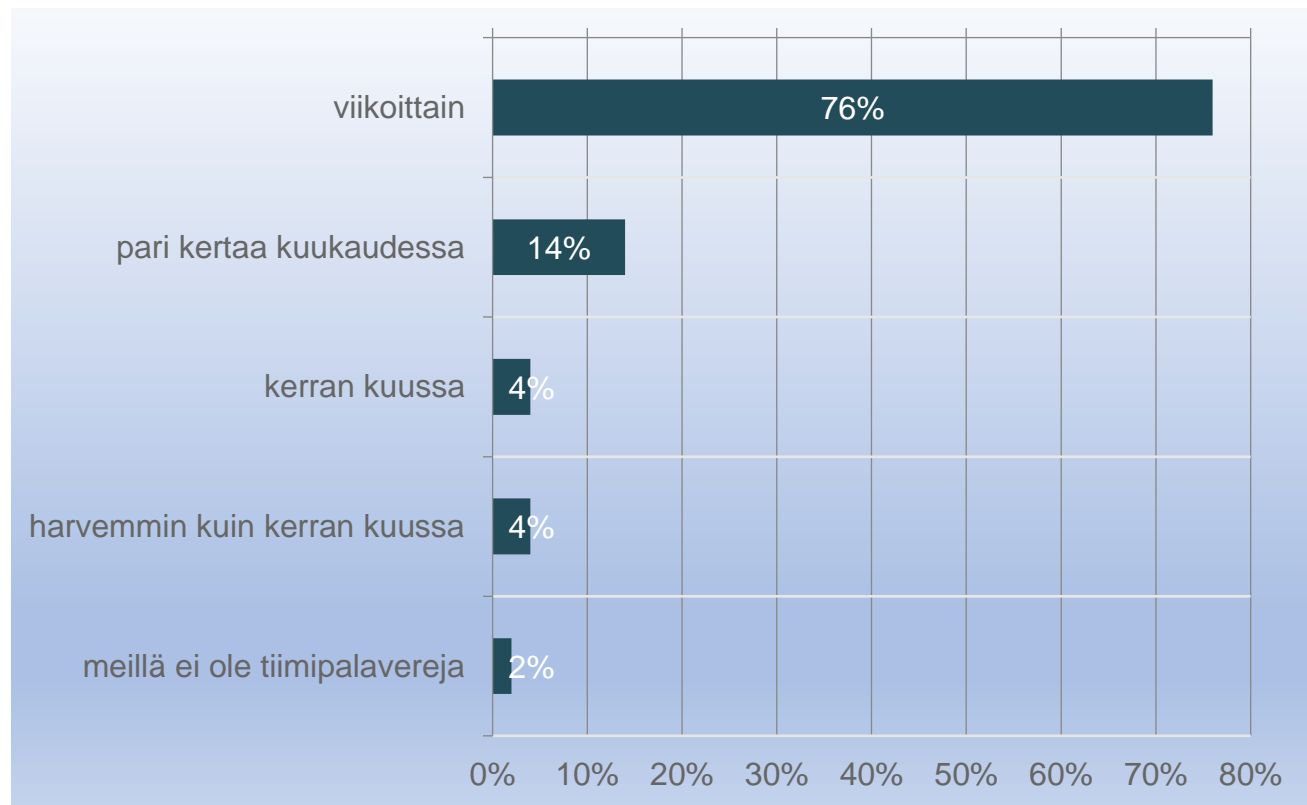
- Opettajat ovat paljon ryhmästä poissa. Lastenhoitajat ovat aina läsnä ryhmässä
- Kun ryhmässä on 1 opettaja on sak-aikaa 5 h/viikko + muut ryhmän ulkopuoliset työt yhteensä 1-3 h
- Kun ryhmässä on 2 opettajaa on sak-aikaa yhteensä 10 h /vko+ muut ryhmän ulkopuoliset työt yhteensä 2-6h
- Lisääntyykö tehtävän työn määrä lisäämällä opettajia, kun lapsimäärä pysyy muuttumattomana?
- Miten sak-ajalla tehdyn työn vaikuttavuus mitataan?

Sak-ajalla suunnitellaan

Ryhmässäni on säännöllisesti tiimipalaveri, jossa toimintaa suunnitellaan yhdessä

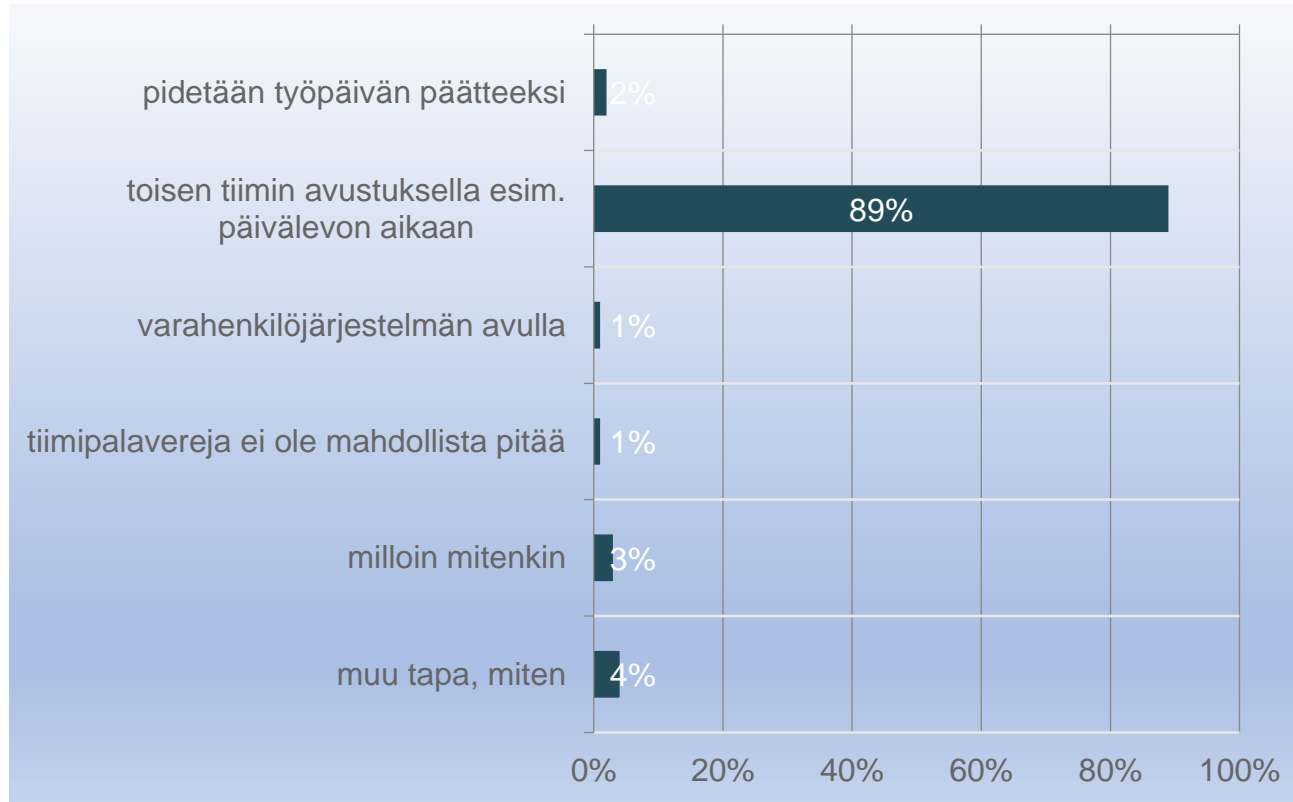

Pohdintaa

- Varhaiskasvatus on tiimityötä
- Yhteinen suunnittelu ja aika yhteiselle keskustelulle on tiimityön perusta
- Tiimityön vähäinen määrä vaikuttaa erityisesti lastenhoitajien työhön , sillä he eivät saa tietoa päiväkodin asioista eikä myöskään siitä mitä opettaja suunnittelee ja toteuttaa
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on kirjattu: Varhaiskasvatuksen opettajat, erityisopettajat, sosionomit, lastenhoitajat ja muu varhaiskasvatuksen henkilöstö suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa yhdessä.
- Tiimityön rapautuminen kasvattaa kuilua eri ammattiryhmien välille

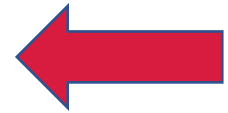
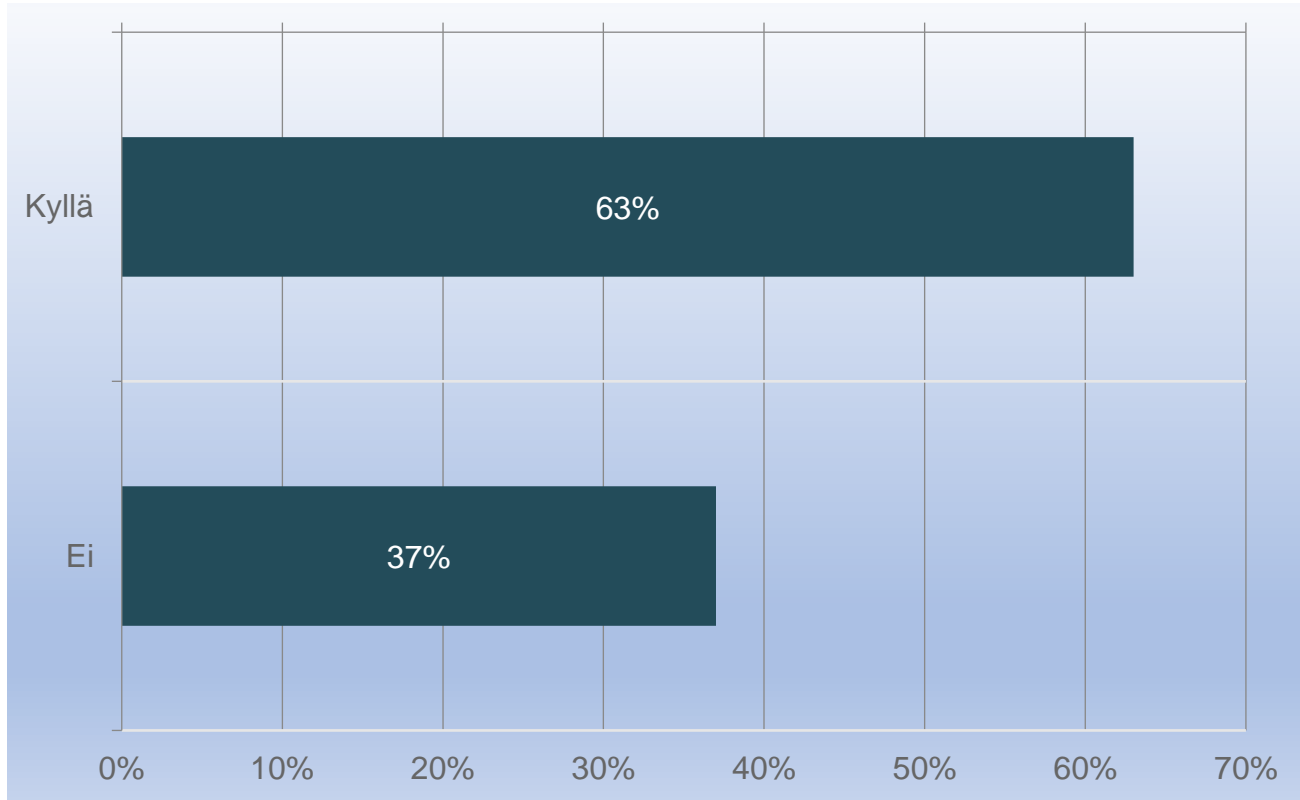

Kuinka tiimipalaverin toteutuminen mahdollistetaan

Onko työpaikallasi varahenkilöjärjestelmä ?

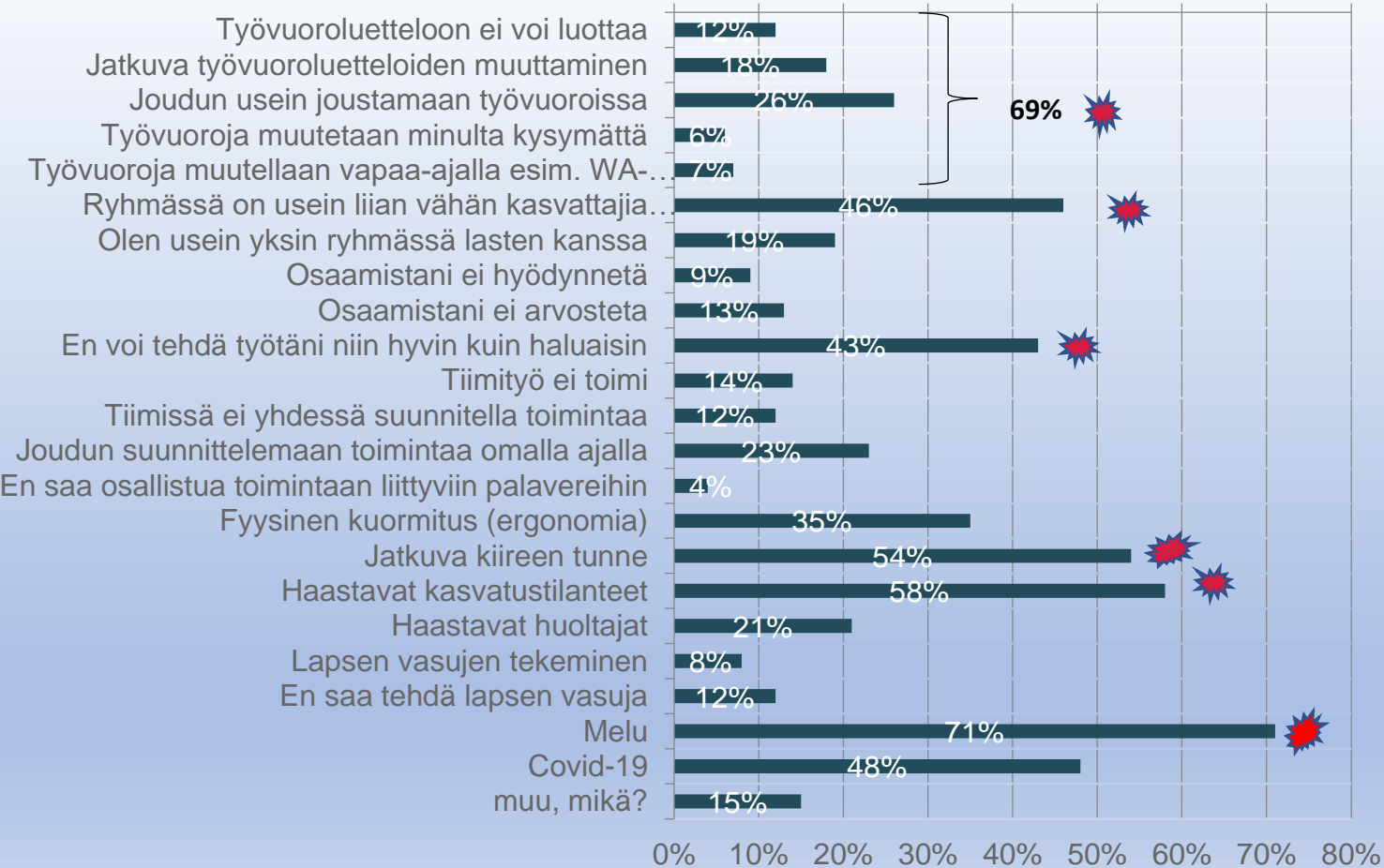

Pohdintaa

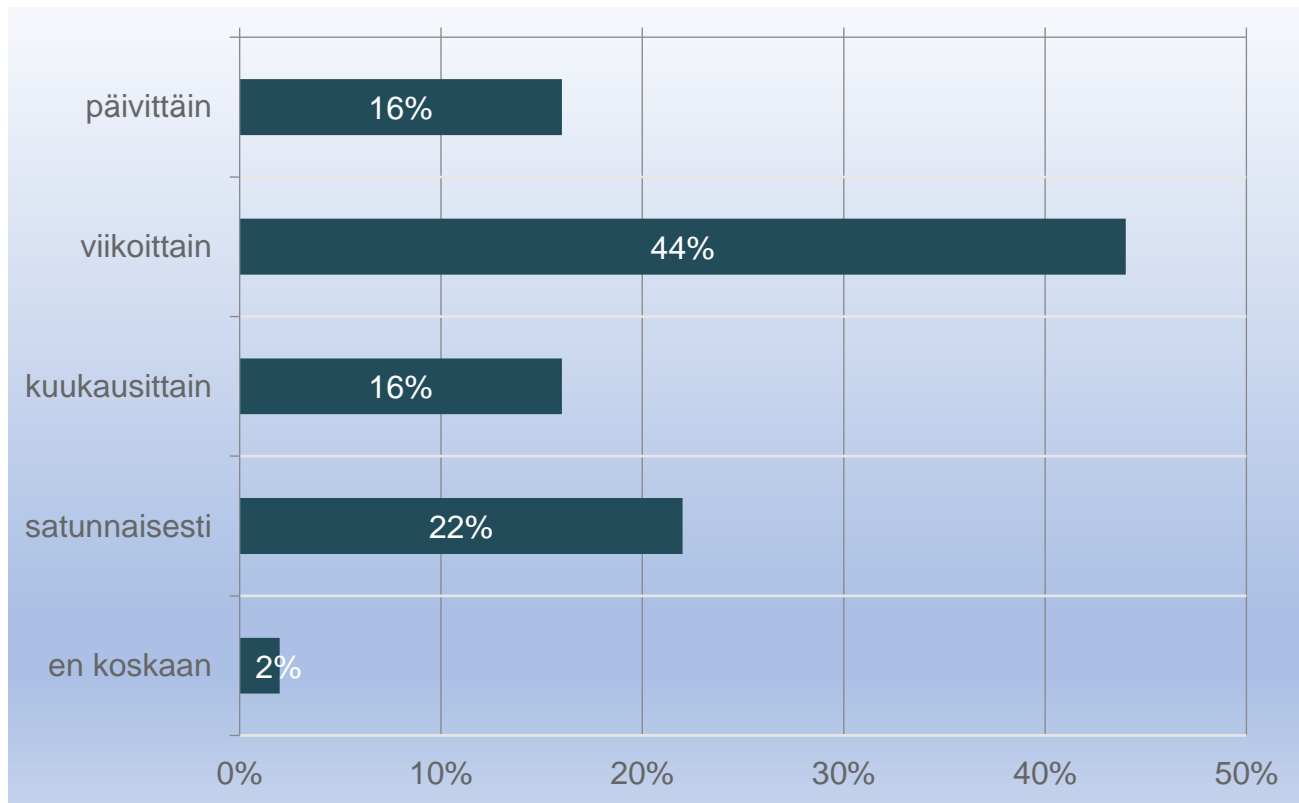
- Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä on pula; erityisesti opettajista mutta myös lastenhoitajista
- Vakituiset varahenkilöt helpottavat henkilöstötilannetta erityisesti äkillisissä poissaoloissa.
- Vastaajista vain 63% ilmoitti että työpaikalla on käytössä varahenkilöjärjestelmä
- Varahenkilöitä lisäämällä ja laajentamalla pystytään paremmin turvaamaan riittävä henkilöstömäärä erityisesti äkillisissä poissaoloissa.
- Varahenkilöt tuntevat lapset, henkilökunnan ja talon tavat
- Varmempi tapa saada sijainen ryhmään kuin keikkalaisen soittaminen

Minua kuormittaa - Voit valita useamman vaihtoehdon

Arvioi kuinka usein olet kokenut haitallista kuormitusta työssäsi viimeisen 12 kuukauden aikana?

Pohdintaa

60 % vastaajista eli 933 henkilöä kokee haitallista kuormitusta työssään vähintään viikoittain.

Eniten kuormittaa

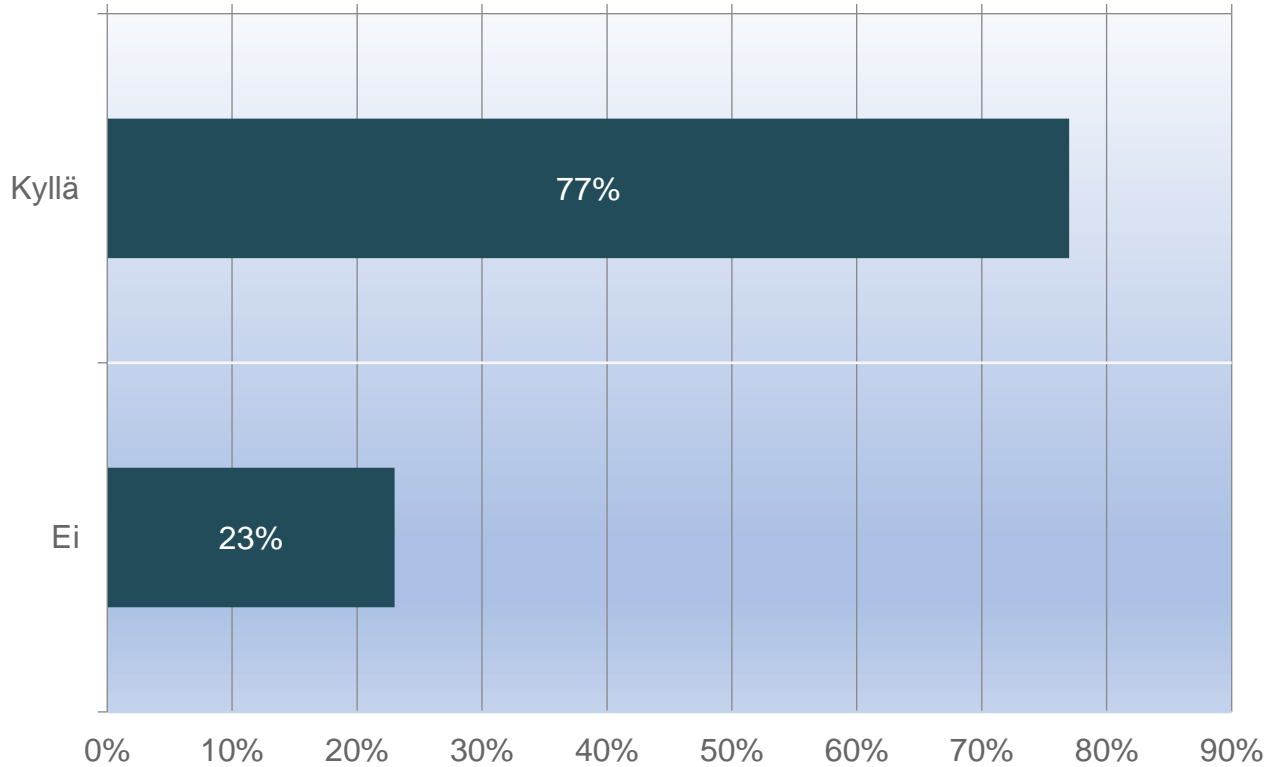
- Melu
- Haastavat kasvatustilanteet
- Jatkuva kiireen tunne
- Liian suuret ryhmät
- Liian vähän henkilökuntaa
- Eettinen kuormitus kun ei voi tehdä työtään niin hyvin kuin haluaisi
- Työvuorojen muuttamiseen liittyvät ongelmat

Avovastauksissa nousi esille muita kuormittavia asioita kuten esim. :

- Sijaistilanne
- Huono johtaminen
- Epäsopivat tilat, huono sisäilma
- Lomat myönnetään 2 viikkoa ennen loman alkua

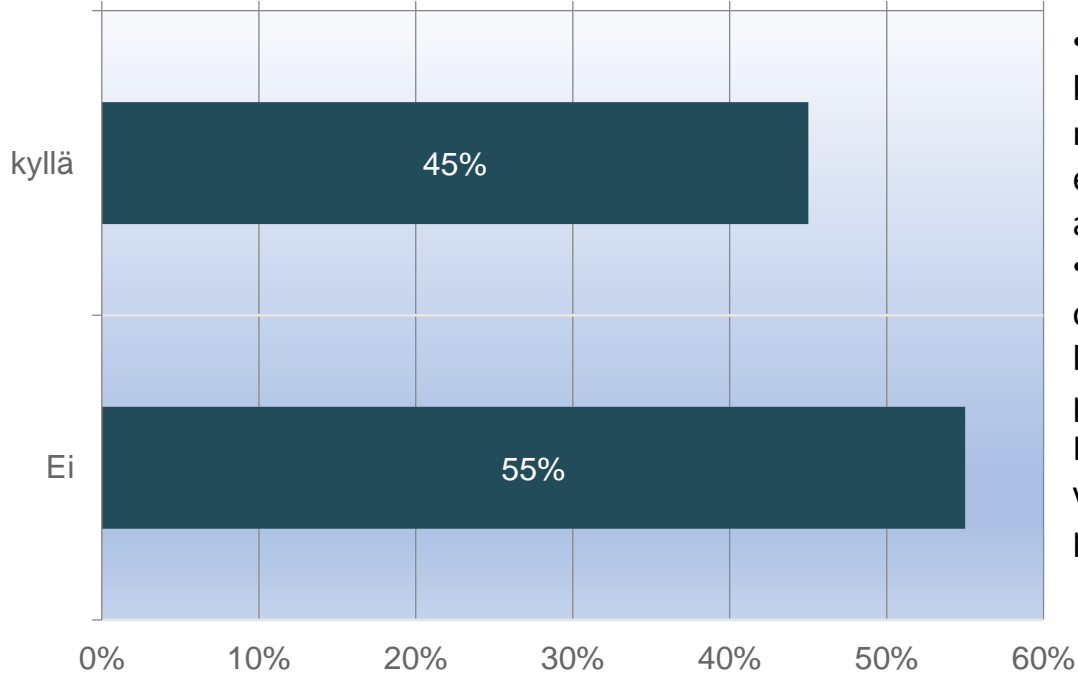

Olen puhunut kuormituksesta esimieheni kanssa

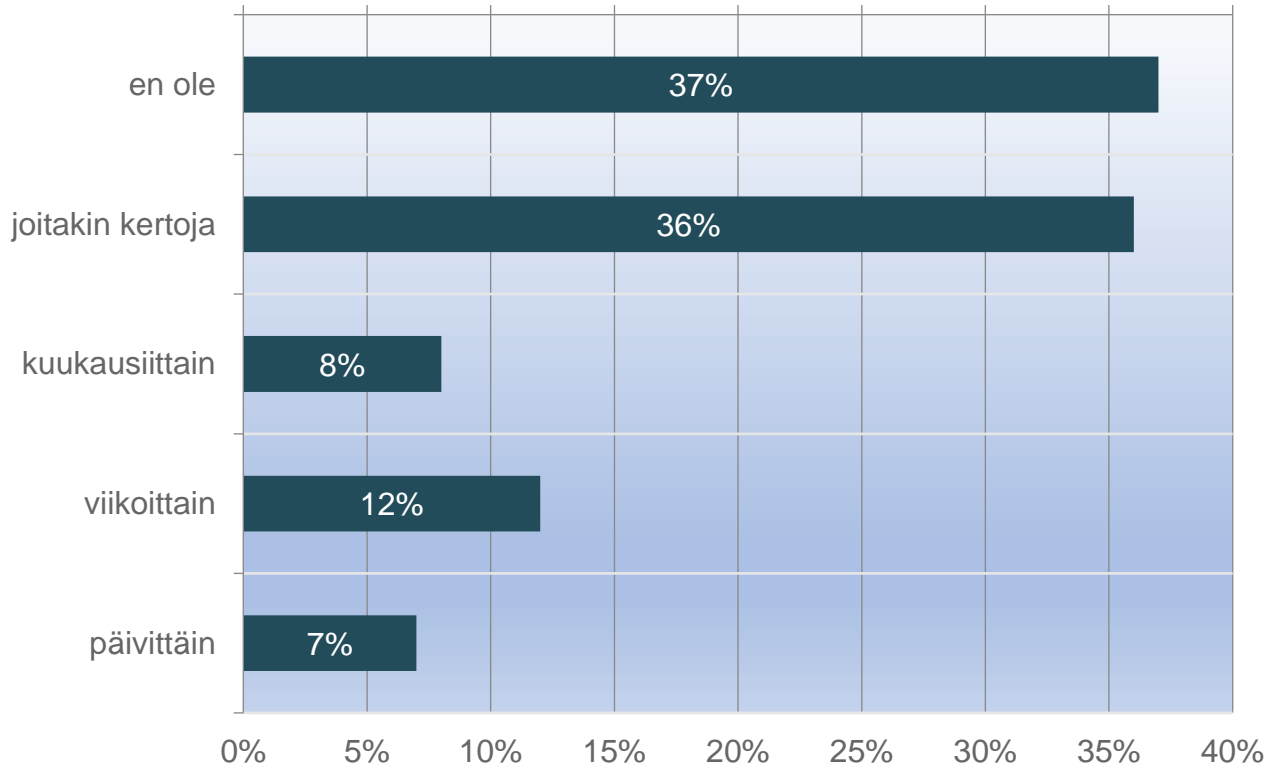

Esimieheni on puuttunut kuormitusta aiheuttaviin asioihin

- 77% vastaajista on puhunut kuormituksesta esimiehen kanssa, mutta ainoastaan 45 % kokee että esimies on puuttunut kuormitusta aiheuttaviin asioihin.
- Toisaalta niistä 1150 joka vastasi että on puhut kuormituksesta esimiehen kanssa 52% vastasi että esimies on puuttunut kuormitusta aiheuttaviin asioihin. Kummassakin tapauksessa noin puolet vastaajista kokee että esimies ei ole puuttunut kuormitusta aiheuttaviin asioihin. Miksi?

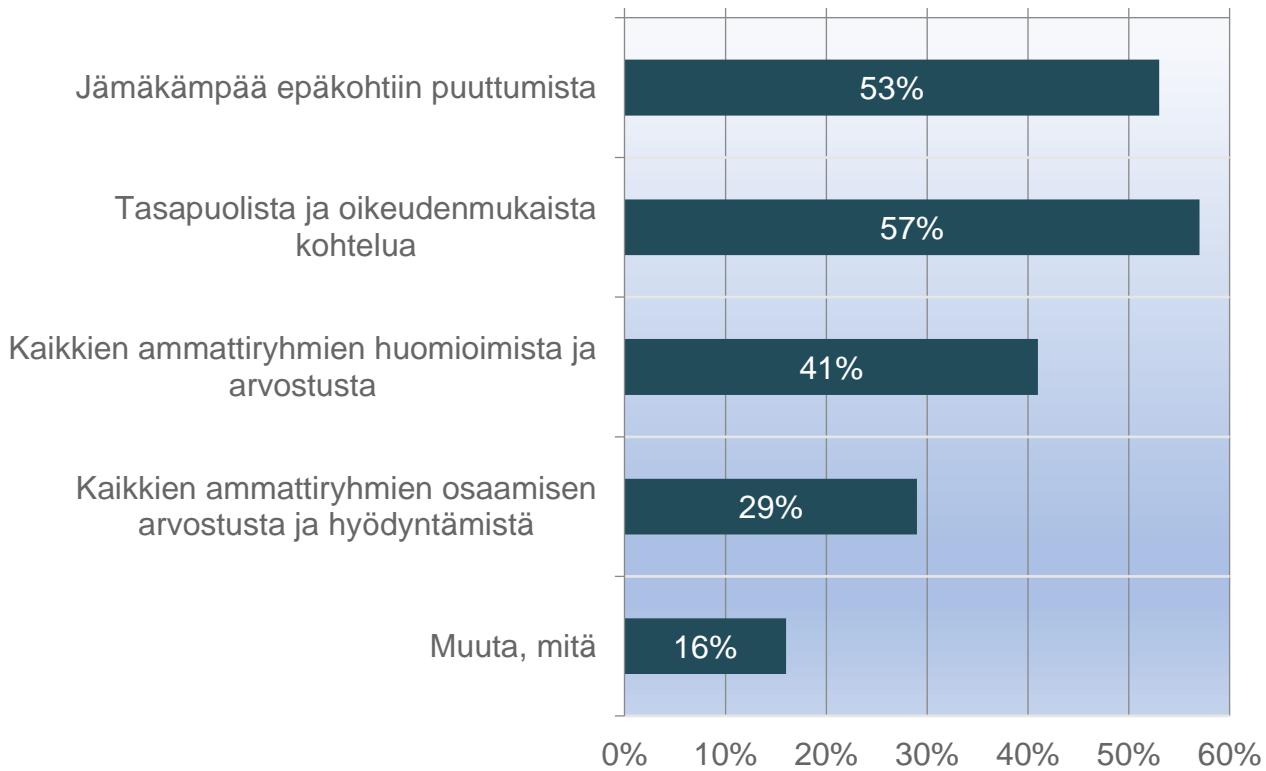
Oletko viimeisen kuuden kuukauden aikana harkinnut alan vaihtoa?

Kuormituksesta huolimatta 37 % ei ole harkinnut alan vaihtoa viimeisen 6 kk aikana MUTTA **viidennes vastaajista harkitsee kuitenkin alanvaihtoa viikoittain tai useammin.**

Varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat sitoutuneita omaan työhönsä ja lapsen edun toteuttamiseen. Avoimista vastauksista tulee esille paljon väsymystä, turhautumista ja arvostuksen puutetta. Ja iloa lähestyvistä eläkeistä.

Millaista tukea kaipaavat esimieheltäsi

Muuta, mitä? - avoimia vastauksia

- Useammin tavoitettavissa
- Toivoisin hänen käyvän ryhmässä hänen ollessaan talossa ja haistelevan ilmapiiriä.
- Läsnäoloa
- Läsnäoloa enemmän etätöiden sijaan
- Lapset ovat nro 1 sitten vasta palaverit ja koulutukset.
- Kiitos olisi myös kiva joskus kuulla.
- Epäselvien asioiden ripeämpää selvittämistä
- Ystävällisyyttä, empatiaa. Enemmän helposti lähestyttävyyttä.
- Osaamista! Esimiehellä pitäisi olla osaamista eri tilanteisiin
- Koulutusta tasapuolisesti kaikille kasvattajille
- Oikea-aikaista järkevästi priorisoitua suunnittelua ja ennakointia
- ymmärrystä siihen, että olemme erilaisia ihmisiä ja tarvitsemme erilaista tukea
- Kannustamista ja arvostamista
- Työhyvinvointiin ja työntekijöiden jaksamiseen panostamista, mm palkkaamalla lisää henkilökuntaa isoihin ja haastaviin ryhmiin
- Vahvempaa johtajuutta
- Pitäisi huolta, että hoitajilla olisi tauko joka päivä, ja vielä kahvihuoneessa, jossa voisi oikeasti rentoutua edes hetken. Johtaja voisi olla oikeasti kiinnostunut miten työntekijät voivat.

”Varhaiskasvatus on kriisissä. Koulutettua, pätevää ja kokenutta henkilökuntaa on kokoajan vähemmän. Samaan aikaan vaatimukset ja työmäärä kasvavat. Sijaisia saatetaan tilata etukäteen, mutta seuraavana päivänä sijainen siirretäänkin toiseen ryhmään, jossa puuttuu enemmän aikuisia. Päivittäin pitää arvottaa, missä sijaista tarvitaan enemmän ja kuka ehkä selviää ja pärjää paremmin. SAK-aika upea idea, jolle ei käytännön rakenteet tarjoa ainakaan omassa työyhteisössäni tasapuolisia mahdollisuuksia. 21 lapsen ryhmät ovat liian suuria, 3-4 -vuotiaan ei pitäisi joutua sulautumaan sellaiseen joukkoon. Etenkin jos todellisuudessa usein tilanne on se että 1-2 aikuista on ryhmässä ja kolmas jossain muissa työtehtävissä.

Olen loppuunpalanut ja pysyn työssä vain, koska minulla joskus oli palo työtäni kohtaan ja lapset ovat minulle läheisiä ja ajattelen heidän parastaan. Ajattelen, etten voi lähteä koska se olisi väärin lapsia kohtaan. Haaveilen paremmista resursseista.”

Kyselyyn vastannut

Nostoja

Palkat ja työolot kuntoon!

- Kyselyssä ei kysytty palkkauksesta mutta se nousi vahvasti avovastauksissa esille – palkka on liian matala suhteessa työn vaativuuteen
- Työolot heikentävät vastausten perusteella selvästi alan veto- ja pitovoimaa.
- Työ on niin fyysisesti kuin henkisesti kuormittavaa; lastenhoitajat kokevat enenevässä määrin arvostuksen puutetta
- Henkilöstömitoituksen ongelma esillä; ryhmät toimivat suuren osan päivästä vajaalla henkilöstöllä, päiväkotikohtainen mitoituksen tarkastelu kuormittaa ja vaatii korjaamista
- Ryhmät liian suuria
- Johtamisosaaminen on puutteellista mikä näkyy työn organisoinnissa ja työhyvinvoinnin johtamisessa